

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۹/۲۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۳/۲۳

فصلنامه علوم و فنون نظامی
سال سیزدهم، شماره ۴۰، تابستان ۱۳۹۶
صص ۱۴۱-۱۱۳

تدوین الگوی امنیت در توسعه اکوتوریسم

محمد شکوهی منش^۱

محمدرضا یزدانی^۲

سکینه جعفری^۳

چکیده

در جهان پرتلاطم کنونی امنیت به‌عنوان مهم‌ترین فاکتور در تدوین استراتژی‌های توسعه اکوتوریسم در جهان به شمار آمده و با مقوله گردشگری رابطه مستقیم دارد. صنعت پر سود گردشگری در سطوح مختلف ملی و منطقه‌ای ارتباط مستقیم با امنیت داشته و هرگونه خدشه در سطوح مختلف باعث خسارت جبران‌ناپذیر به این صنعت می‌شود. به‌رغم بحث‌ها و گفتگوهای فراوانی که در زمینه امنیت در حوزه گردشگری صورت گرفته است، اما هنوز مفهوم و مصادیق آن در قالب یک الگوی علمی و مدون ارائه نشده است. این پژوهش به‌منظور پر کردن این خلأ علمی در کشور به تدوین و آزمون الگوی امنیت در توسعه اکوتوریسم پرداخته است. روش پژوهش توصیفی و تحلیلی با کمک تجزیه و تحلیل اطلاعات از نوع مطالعه موردی است. مشارکت‌کنندگان این پژوهش، صاحب‌نظران در حوزه امنیت و گردشگری بوده‌اند که با روش نمونه‌گیری هدفمند تعداد ۱۰ نفر از هر گروه انتخاب شدند. در این پژوهش، از دو ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته و بررسی اسناد برای گردآوری داده‌ها استفاده شده است. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل مضمون در سه سطح مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر استفاده شده است. با استفاده از روش همسوسازی، اعتبارپذیری داده‌ها مورد تأیید قرار گرفت. نتایج این پژوهش نشان داد که این الگو دارای ۵ مضمون فراگیر (امنیت اقتصادی، امنیت فرهنگی، امنیت اجتماعی، امنیت سیاسی، امنیت زیست‌محیطی)، ۱۲ مضمون سازمان‌دهنده و ۲۰۰ مضمون پایه است. روابط میان این مضمون‌ها نیز در قالب یک الگو ارائه شده است.

واژگان کلیدی:

امنیت، توسعه، اکوتوریسم، امنیت پایدار.

^۱ هیئت علمی گروه زبان دانشگاه علوم و فنون فارابی

^۲ دانشیار دانشکده گردشگری دانشگاه سمنان.

^۳ استادیار دانشکده اقتصاد و مدیریت دانشگاه سمنان.

مقدمه

لزوم توجه جدی به مقوله سیر و سیاحت و گردشگری به‌عنوان پدیده‌ای جدید در زندگی ماشینی قرن بیست و یکم احساس می‌شود و اهمیت آن روز به روز در دنیا افزایش می‌یابد (باتلر^۱، ۲۰۱۲)؛ چون امروزه گردشگری از مهم‌ترین فعالیت‌های انسان معاصر به حساب می‌آید که همراه با به وجود آوردن تغییراتی شگرف در سیمای زمین، تحولاتی بنیادی در شرایط اقتصادی، فرهنگی و آداب و رسوم به وجود آورده است. بررسی وضعیت نواحی و سرزمین‌هایی که همه‌ساله و در فصل‌های مختلف مورد بازدید گردشگران قرار می‌گیرند، نشان می‌دهد تغییرات ناشی از گردشگری در آن‌ها بسیار چشمگیرتر و مهم‌تر از تغییراتی است که ناشی از گسترش سایر فعالیت‌های اقتصادی است. به‌طور نمونه تجهیزات موردنیاز گردشگران مانند رستوران‌ها، مهمان‌سرا و مکان‌های تفریحی که در کرانه‌های دریاها، مناطق جنگلی، نواحی کوهستانی و در جوار چشمه‌های آب گرم معدنی تأسیس شده‌اند، گویای نقش و تأثیر گردشگری در دگرگون ساختن چهره زمین است (محلای، ۱۳۸۰). در حال حاضر گردشگری به‌عنوان یک صنعت درآمدزا و رونق‌دهنده چرخ‌های اقتصادی، نقش مهمی در ارتباط بین ملل و اقوام در جهان دارد (شارپلی^۲، ۲۰۰۲). از همه مهم‌تر این‌که گردشگران برای کشورها و مناطقی که به آن سفر می‌کنند، نقش سفیرانی دارند که نقش امنیت موجود در کشور مقصد را همان‌طور که هست، توصیف می‌کنند. شاید از این‌رو باشد که گردشگران پس از سفر، تصویر کشور یا منطقه‌ای را که به آنجا سفر کرده‌اند با آنچه در روز اول در ذهن داشتند مغایر می‌دانند (میرزائی، ۱۳۹۱).

بیان مسئله

یکی از مواردی که می‌بایست در گردشگری موردتوجه خاص قرار گیرد بحث امنیت می‌باشد. آسایش، راحتی و امنیت از مسائل بسیار مهمی است که گردشگران را به نقاط مختلف دنیا جلب می‌کند. با توجه به شرایط خاص مناطق مرزی ایران، یکی از روش‌های کارآمد و کم‌هزینه در راستای ارتقای گردشگری داخلی و خارجی، توجه به توسعه اقتصادی و نهایتاً اجتماعی، فرهنگی و سیاسی، از طریق توسعه و برقراری امنیت خواهد بود. توسعه گردشگری افزایش اشتغال و تقلیل مشکل بیکاری را به همراه داشته و از سوی دیگر مبادله گردشگری ضمن

^۱. Butler

^۲. Sharpley

برقراری تماس‌های بیشتر در فرهنگ‌های گوناگون، درک و تفاهم بیشتری میان اقوام مختلف ایجاد می‌نماید و به‌رغم صاحب‌نظران گردشگری می‌تواند، در کاهش تنش‌جات سیاسی مؤثر بوده و راهی برای احترام متقابل، صلح و دوستی و همبستگی ملی فراهم آورد (هزلی^۱، ۲۰۱۰؛ سرکار و جورج^۲، ۲۰۱۰). امنیت از مهم‌ترین و بنیادی‌ترین اصول در تدوین راهبرد گردشگری به شمار می‌رود، چراکه دوام این صنعت در مقاصد گردشگری در گرو وجود امنیت است و اختلال در سازوکار آن موجب ناامنی مقصد می‌شود. امنیت و گردشگری، پارامترهای یک معادله هستند که نسبت مستقیم باهم دارند، به‌عبارت‌دیگر امنیت و گردشگری دو عنصر وابسته به یکدیگر هستند که در فرآیند یک تعامل دوجانبه تأثیر متقابل افزایشی یا کاهش‌ی نسبت به هم دارند. اصولاً تا امنیت برقرار نباشد سفری شکل نخواهد گرفت و سخن گفتن از گردشگری بی‌په‌وده خواهد بود (لطفی و خامه‌چی، ۱۳۹۱). امروزه امنیت به‌عنوان مهم‌ترین و زیربنایی‌ترین اصل در تدوین استراتژی توسعه گردشگری در جهان به شمار می‌آید. در سال‌های اخیر مطالعات زیادی در ارتباط با امنیت و اثر آن بر صنعت گردشگری صورت گرفته است. پژوهشگرانی مانند کوهن^۳، جفری^۴، کاسپار^۵، کریپندورف^۶ (۱۹۹۸) امنیت را به‌عنوان عامل اصلی عرضه در گردشگری می‌دانند (الحمود و آرمسترانگ^۷، ۱۹۹۶). صنعت ظرفیت و پیچیده گردشگری ارتباط همه جانبه‌ای در سطوح ملی و منطقه‌ای داشته و هرگونه بروز ناامنی و به‌کارگیری خشونت در سطوح مختلف زیان‌های جبران‌ناپذیری به این صنعت وارد می‌سازد. اصولاً تا امنیت برقرار نباشد، سفری شکل نخواهد گرفت و سخن گفتن از گردشگری، بی‌په‌وده خواهد بود. هرگاه در سطح جامعه‌ای بستر مناسبی فراهم باشد، افراد سفر می‌کنند و در پی آن است که فعالیت‌های مربوط به گردشگری رونق می‌یابند (میرزایی، ۱۳۹۱). به‌عبارت‌دیگر، میان گردشگری، ثبات، توسعه و امنیت رابطه‌ای تعریف‌شده وجود دارد، چراکه توسعه زیرساخت‌های جهانگردی تا حدود زیادی به سایر فعالیت‌های جاری و عمرانی یک منطقه، عوامل حمایت‌کننده، قوانین و مقررات امنیت، اطلاع‌رسانی، هماهنگی سازمان‌های مرتبط و گسترش حمل و نقل در سطوح گردشگری وابسته است و هرگونه بروز ناامنی و به‌کارگیری خشونت در سطوح مختلف، زیان‌های جبران‌ناپذیری به این صنعت وارد می‌سازد.

¹. Haessly

². Sarkar & George

³. Cohen

⁴. Jaafari

⁵. Kaspar

⁶. Krippendorf

⁷. Alhemoud & Armstrong

یکی از معضلاتی که همواره در زمینه امنیت جوامع وجود دارد عدم تناسب بین میزان وجود امنیت با احساس امنیت است. احساس امنیت در یک جامعه، به احساس روانی افراد جامعه از میزان وجود و یا عدم وجود جرم در آن جامعه باز می‌گردد (بیات، شرافتی پور و عبدی، ۱۳۸۷). با این وصف هر قدر میزان جرم در جامعه، بیشتر باشد، احساس امنیت پایین‌تر است. در این بین، گردشگری و امنیت رابطه تنگاتنگ و مستقیم با یکدیگر دارند (ذوالقدر و کرمی، ۱۳۹۱). گردشگری و افزایش آن باعث افزایش احساس امنیت در کشور می‌شود. به عقیده کارشناسان، وجود امنیت در یک جامعه به همان اندازه مهم است که احساس امنیت در آن جامعه و چه بسا احساس امنیت در جامعه مهم‌تر از وجود امنیت است؛ چراکه واکنش‌های فرد در جامعه بستگی به میزان دریافت و ادراک او از امنیت دارد. رونق گردشگری در یک منطقه و تردد گردشگران در یک مقصد، موجب به وجود آمدن امنیت می‌شود و توسعه آن، عامل مؤثری در مقابله با فقر است و موجب افزایش درآمد قشرهای مختلف، کاهش بیکاری و رونق اقتصادی و در نتیجه بهبود کیفیت زندگی مردم و افزایش رفاه اجتماعی می‌شود (وهبی^۱، ۲۰۱۲).

مرور مبانی نظری و پیشینه پژوهش

مبانی نظری

بر اساس مطالب مطرح‌شده و با توجه به اینکه ایجاد امنیت، پدیده‌ی پیچیده‌ای است و توسعه صنعت گردشگری، سیستمی پویا؛ لذا باید برای اندیشه و عمل، طرح‌ریزی و اقدام در خصوص ایجاد امنیت در راستای توسعه گردشگری، الگوی مناسبی طرح‌ریزی کرد. بدیهی است نظر به پویایی واقعیت، هر الگویی که ساخته شود ناقص و موقتی خواهد بود؛ اما ناگزیر باید کوشید الگویی ساخته شود که نقص کمتری داشته باشد، پدیده و ابعاد مختلف آن را بیشتر و بهتر پوشش دهد و منطقی نزدیک به منطق وجودی پدیده موردنظر داشته باشد. لذا در این مطالعه تلاش شد تا با استفاده از نظر متخصصان، مبانی نظری و پژوهش‌های پیشین پیرامون امنیت در توسعه گردشگری و همچنین با توجه به برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه و سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و با اتخاذ رویکردی نظام‌مند و از منظری تعاملی، ضمن برشمردن ابعاد کلی امنیت در توسعه گردشگری و عوامل و شاخص‌های آن، پیامدهای ناشی از آن نیز در قالب چارچوبی مفهومی ارائه شود تا ضمن کمک به مسئولان و محققان در درک سریع مفهوم امنیت در توسعه

^۱. Vehbi

گردشگری و ابعاد و پیامدهای آن، به آن‌ها در ارزیابی سریع وجود امنیت در نظام موردنظر و طراحی و اقدام‌های مدیریتی متناسب با شرایط و اقتضانات درونی و محیطی نظام، برای توسعه گردشگری پایدار در قلمرو موردنظر یاری رسانند. با اوصاف ذکرشده سؤال پژوهش مطرح و پیگیری شد.

پیشینه‌های پژوهش

با رویداشت به پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه متغیر پژوهش حاضر، به نظر می‌رسد که برای رسیدن به توسعه پایدار گردشگری وجود امنیت بسیار ضروری است (مک لارن^۱، ۲۰۰۵؛ استینر^۲، ۲۰۰۶؛ مارتین و همکاران^۳، ۲۰۱۶). نتایج پژوهش سونمز^۴ (۱۹۹۸) حاکی از آن است که در نظر اول بین آشفتگی سیاسی، تروریسم و جنگ با گردشگری رابطه‌ای وجود ندارد، اما با بررسی‌های دقیق مشخص می‌شود که رابطه قوی میان آشفتگی سیاسی، تروریسم و جنگ با گردشگری وجود دارد. استینر (۲۰۰۶) در پژوهش خود به وضعیت گردشگری در کشورهای عربی و از جمله مصر اشاره می‌کند که با وجود جاذبه‌های گردشگری فراوان نتوانسته به نحو مطلوبی درآمدزایی نمایند و علل اصلی این ناکارآمدی در جذب گردشگری را عدم وجود امنیت می‌داند. یوشانگ وانگ^۵ (۲۰۰۹) در پژوهش خود به این نتایج دست یافت که هرگونه تأثیر بر ایمنی اعم از داخلی و بین‌المللی بر تقاضای گردشگری تأثیر منفی می‌گذارد و اطمینان از ایمنی و سلامت گردشگران کلیدی برای حفظ تقاضا برای گردشگری بین‌المللی به درون است. هال^۶ (۲۰۰۸) در مقاله‌ای به بررسی وضعیت گردشگری در کشورهای جهان سوم و برخی از مهم‌ترین مشکلات گردشگری این کشورها از جمله نبود امنیت روانی و جانی پرداخته و بر لزوم توجه دولت‌های جهان سوم در جهت از بین بردن این معضلات از طریق ایجاد پلیس گردشگری تأکید نموده است. یوشانگ وانگ (۲۰۰۹) پژوهشی با عنوان اثر بحران رویدادها و فعالیت‌های اقتصادی کلان روی تقاضای گردشگری درون‌مرزی تایوان انجام دادند و به این نتایج دست یافت که هرگونه تأثیر بر ایمنی اعم از داخلی و بین‌المللی بر تقاضای گردشگری تأثیر منفی می‌گذارد و اطمینان از ایمنی و سلامت گردشگران کلیدی برای حفظ تقاضا برای

¹. MacLaurin

². Steiner

³. Martin & et all

⁴. Sonmez

⁵. YuShan Wang

⁶. Hall

گردشگری بین‌المللی به درون است. رحمانیا و محمودی زرن‌دیب^۱ (۲۰۱۵) در پژوهش خود به این نتایج دست یافتند که امروزه وجود اقامتگاه و برقراری امنیت در این اقامتگاه‌ها از مهم‌ترین فاکتورها در ایجاد برقراری امنیت برای گردشگران می‌باشد. وجود امنیت و ایمنی از فاکتورهای ضروری برای گردشگری و رضایت از مقصد گردشگری می‌باشد (کروز میان و همکاران^۲، ۲۰۱۶). نتایج تحقیق جرمند و جرمند-جوری^۳ (۲۰۱۶) و ویلا و همکاران^۴ (۲۰۱۷) به ایمنی زیست‌محیطی با تأکید بر سیاست‌های جغرافیایی، دستورالعمل‌های برنامه‌ریزی، قوانین مربوط به آن، مسئولیت‌پذیری مسئولان و اقدامات پیشگیرانه امنیتی در برابر محیط‌زیست اشاره دارند. همچنین هاسان، خان آفریدی و عرفان خان^۵ (۲۰۱۷) به چالش‌های زیست‌محیطی و عدم وجود امنیت زیست‌محیطی با گسترش بی‌رویه و بی‌برنامه گردشگری اشاره کردند. نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش سیمپسون، سیمپسون و کروزمیلن^۶ (۲۰۱۶) نشان داد که رسانه‌ها در شکل دادن ادراکات گردشگران در مورد برقراری امنیت اثربخش توسط نیروهای امنیتی نقش اساسی ایفا می‌کنند. نتایج پژوهش‌های بیکر و همکاران^۷ (۲۰۱۵)، گوهار و کشمن^۸ (۲۰۱۶) و آزدمیر و سیتوگلو^۹ (۲۰۱۷) در مورد امنیت غذایی حاکی از آن است که استفاده از اصل پیش‌شرط احتیاط، اقدامات حفاظتی از طریق مشارکت اجتماعی و تعامل ذینفعان برای برقراری امنیت غذایی گردشگران از مهم‌ترین فاکتورهای امنیت غذایی در حوزه گردشگری می‌باشد. همچنین بوراتان اسکوی و توفیک‌یزینو^{۱۰} (۲۰۱۷) پژوهشی در راستای سیاست امنیت غذایی گردشگران انجام دادند و بر بهبود زیرساخت‌های تهیه غذا و قیمت‌ها برای جذب گردشگر تأکید کردند.

نتایج پژوهش کرو و میگوئل مارتینز^{۱۱} در سال ۲۰۱۷ حاکی از آن بود که میهمانان و گردشگران تمایل به پرداخت قیمت بالاتر یا هزینه اضافه‌تر در کشورهای اروپایی را دارند اگر که یک هتل با سطح امنیت، نظافت و موقعیت بالاتر به آن‌ها ارائه شود. راو و همکاران^{۱۲}

1. Rahmania & mahmoody zarandib

2. Cruz-Mian & et all

3. Germond & Germond-Duret

4. Villa & et all

5. Hassan, Afridi & Khan

6. Simpson, Simpson & Cruz-Milan

7. Baker & et all

8. Gohar & Cashman

9. Ozdemir & Seyitoglu

10. Boratynska & Tofiq Huseynov

11. Cro & Martins

12. Rao & et all

(۲۰۱۷) در پژوهشی خود به نقش امنیت پایدار در سرزمین‌های روستایی برای توسعه گردشگری روستایی اشاره کردند. صامتی و همکاران (۱۳۹۴) معتقدند امنیت اولین و اساسی‌ترین نیاز یک گردشگر محسوب می‌شود. کاهش در میزان ورود گردشگر در نتیجه آشوب‌ها و منازعات سیاسی و عدم رعایت قوانین در نقاط مختلف جهان است. به عبارتی ثبات سیاسی و حاکمیت قانون برافزایش میزان ورود گردشگر به کشورهای اسلامی تأثیرگذار است. رضا نژاد و همکاران (۱۳۹۴) سه دسته عوامل اجتماعی، زمینه‌ای و کالبدی در تعامل با یکدیگر به‌صورت اندام‌وار چگونگی احساس امنیت در فضاهای عمومی را تبیین می‌کنند. لذا، پیشنهاد می‌شود برای دستیابی به الگوی مناسب احساس امنیت در فضاهای عمومی شهری، باید به شاخص‌های فضایی کالبدی، اجتماعی و زمینه‌ای به‌طور توأمان توجه شود. قنبری و غلامی (۱۳۹۵) به بررسی نقش مهم امنیت اجتماعی در توسعه گردشگری پرداختند. یافته‌های به‌دست‌آمده حاکی از آن است که ضعف مدیریتی، گسترش اماکن بی‌مجاز جهت اسکان گردشگران، ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی مردم، ناامنی اجتماعی با جذب گردشگری رابطه معناداری وجود دارد و بر اساس فرضیه اصلی بین امنیت و جذب گردشگری شهر چالوس رابطه معناداری وجود دارد.

اهمیت و ضرورت پژوهش

امروزه گردشگری به عنوان یکی از فعالیت‌های بسیار سودمند توسعه‌ای مطرح است می‌توان از توسعه گردشگری به عنوان فعالیت مکملی در راستای توسعه روستایی و شهری و به ویژه حل معضل‌های مناطق مرزی نام برد و به دنبال این امر در مسیر امنیت ملی پایدار گام برداشت (منوچهری، ۱۳۹۳). اما نکته حائز اهمیت این است که دستیابی به اهداف مطلوب گردشگری، به‌ویژه در مناطق حاشیه‌ای و پر مسئله، نیازمند تأمین و برقراری عنصر و عامل مهمی به نام امنیت می‌باشد. واقعیت این است که بدون امنیت هرگونه تلاشی در راستای پویایی و توسعه از جمله توسعه گردشگری با شکست مواجه خواهد شد. اصولاً تا امنیت برقرار نباشد، سفری شکل نخواهد گرفت و سخن گفتن پیرامون این مطلب بیهوده خواهد بود. بر اساس آنچه گفته شد، هرگاه در سطح جامعه بستر مناسب امنیتی فراهم باشد، افراد سفر می‌کنند و در پی آن است که فعالیت‌های مربوط به گردشگری رونق می‌یابند و اگر گردشگران نسبت به مقصدی احساس ناامنی داشته باشند، هرگز به آنجا سفر نمی‌کنند. بی‌شک تأمین امنیت و مهم‌تر از آن، احساس امنیت گردشگران نیز بدون حضور فعال نهادهای امنیتی و انتظامی امکان‌پذیر نخواهد بود؛ اهمیت این امر دست‌اندرکاران امنیتی، انتظامی و برنامه‌ریزان توسعه گردشگری کشور را

به توجه بیشتر این امر سوق می‌دهد. بنابراین، می‌توان در یک ارتباط و بازخورد متقابل عنوان کرد که توسعه فراهم‌کننده امنیت و تأمین امنیت نیز فراهم‌کننده بسترهای گسترش فعالیت‌های توسعه‌ای از جمله گردشگری است که عملکرد نهادهای امنیتی و انتظامی نقش تعیین‌کننده‌ای در روانی، پویایی و بقای این بازخورد و ارتباطات دارند. در این خصوص، در این پژوهش برخی عوامل مؤثر در فرایند امنیت در توسعه گردشگری پایدار شناسایی شد که با شناخت و عمل به آن‌ها می‌توان در آینده تصمیمات صحیح‌تری را درباره امنیت در حوزه گردشگری و اهداف آن و توسعه پایدار اتخاذ نمود.

سؤال اصلی

الگوی امنیت در اکوتوریسم دارای چه مؤلفه‌های کلیدی است؟

سؤال‌های فرعی

۱. بر اساس سوابق نظری و پژوهشی موجود و نظر آگاهی‌دهندگان کلیدی مرتبط با موضوع، امنیت در توسعه گردشگری پایدار دارای چه ابعاد کلیدی است؟
۲. بر اساس سوابق نظری و پژوهشی موجود و نظر آگاهی‌دهندگان کلیدی مرتبط با موضوع، امنیت در توسعه گردشگری پایدار دارای چه مؤلفه‌های کلیدی است؟
۳. بر اساس سوابق نظری و پژوهشی موجود و نظر آگاهی‌دهندگان کلیدی مرتبط با موضوع، امنیت در توسعه گردشگری پایدار دارای چه شاخص‌های کلیدی است؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش توصیفی-تحلیلی است و از نوع مطالعه موردی می‌باشد که با استفاده از تحلیل مضمون^۱ (شناسایی یک پدیده) و شبکه مضمون‌ها^۲ (تشریح یک پدیده) در سه سطح مضمون‌های پایه^۳ (کدها و نکات کلیدی موجود در متن)، مضمون‌های سازمان‌دهنده^۴ (مقولات به‌دست‌آمده از ترکیب و تلخیص مضمون‌های پایه) و مضمون‌های فراگیر^۵ (مضمون‌های عالی دربرگیرنده‌ی اصول حاکم بر متن به‌عنوان یک کل) به طراحی الگوی کیفی امنیت در توسعه گردشگری پایدار پرداخته شده است.

1. Thematic Analysis
 2. Thematic Networks
 3. Basic themes
 4. Organizing themes
 5. Global themes

مشارکت‌کنندگان در این پژوهش، صاحب‌نظران و متخصصان در حوزه امنیت و گردشگری بودند که با روش نمونه‌گیری هدفمند صاحب‌نظران کلیدی^۱ و تکنیک اشباع نظری^۲، تعداد ۱۰ نفر، به‌عنوان مشارکت‌کننده در این پژوهش انتخاب شدند.

در پژوهش حاضر، از دو ابزار مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته با گروه‌های کانونی^۳ و بررسی اسناد^۴ برای گردآوری داده‌ها استفاده شد. در قسمت مصاحبه با گروه‌های کانونی، با ۱۰ نفر از صاحب‌نظران و متخصصان حوزه امنیت و گردشگری مصاحبه صورت گرفت. در بخش سند کاوی نیز از منابع مختلفی همچون، کتاب‌ها، پایان‌نامه‌ها و مجلات فارسی و انگلیسی برای استخراج مضمون‌های پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر الگوی کیفی امنیت در توسعه گردشگری پایدار استفاده شد.

محقق پس از انجام هماهنگی‌های لازم، با حضور در دفتر کار برخی از صاحب‌نظران و همچنین از طریق تلفن نیز با صاحب‌نظران و متخصصان امنیت و گردشگری ارتباط برقرار نمود و با طرح سؤال‌های باز و بسته نظرات آن‌ها را یکی پس از دیگری دریافت کرد تا جایی که پس از انجام ۱۰ مورد مصاحبه، دیگر اطلاعات جدیدی اضافه نشد و کفایت گردآوری اطلاعات محرز گردید. به‌علاوه کتب، مقالات، پایان‌نامه‌ها و منابع فارسی و انگلیسی متعددی را در ارتباط با موضوع، مطالعه و مفاهیم، عبارات و واژه‌های کلیدی مرتبط با الگوی کیفی امنیت در توسعه گردشگری پایدار را استخراج نمود.

یافته‌های پژوهش

محقق پس از گردآوری داده‌ها از طریق مصاحبه با متخصصین و مطالعه منابع مختلفی همچون، کتاب‌ها، پایان‌نامه‌ها و مجلات فارسی و انگلیسی با استفاده از تحلیل مضمون و شبکه مضامین به شناخت الگوی کیفی امنیت در توسعه گردشگری پایدار دست یافت. مراحل آن به شرح زیر می‌باشد. مرحله اول) مضمون‌های پایه: در این مرحله خط به خط یادداشت‌ها توسط محقق مورد مطالعه قرار گرفت و کدها و نکات کلیدی موجود در متن و مفاهیم به‌عنوان مضمون‌های پایه مرتبط با الگوی کیفی امنیت در توسعه گردشگری پایدار انتخاب شد. مرحله دوم) مضمون‌های سازمان‌دهنده: در این مرحله، مقولات به‌دست‌آمده از ترکیب و تلخیص مضمون‌های پایه طبقه‌بندی گردید. مرحله سوم) مضمون‌های فراگیر: در این مرحله، مضمون‌های فراگیر از ترکیب و تلخیص مضمون‌های سازمان‌دهنده طبقه‌بندی گردیدند.

1. Critical case

2. Theoretical Saturation

3. Focus groups interview

4. Documents

یافته‌های به‌دست‌آمده از مرحله اول، دوم و سوم به‌صورت ترکیبی در جدول (۱) گزارش شده است.

جدول (۱) مضمون‌های پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر الگوی کیفی امنیت در توسعه گردشگری پایدار

ابعاد	مؤلفه	شاخص
امنیت اقتصادی	امنیت سرمایه‌گذاری	اعطای امتیاز به بخش خصوصی جهت جذب سرمایه‌گذاری خارجی در صنعت گردشگری
		افزایش سطوح عرضه و تقاضا در صنعت گردشگری
		شفافیت در پرداخت مالیات برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی
		تضمین امنیت مالی و تنظیم بیمه سرمایه برای سرمایه‌گذاران گردشگری
		آمادگی مؤسسات مالی برای ارتباط با بانک‌های خارجی و جذب سرمایه‌گذاری در گردشگری
	امنیت رفاهی	بهبود عملکرد بانک‌های گردشگری و همکاری آنان با فعالین گردشگری
		بهبود کیفیت زندگی جامعه میزبان به‌واسطه ورود ارز توسط گردشگران خارجی
		افزایش اشتغال در بخش گردشگری
		تضمین امنیت مالی روستاییان به‌واسطه توسعه گردشگری روستایی
		افزایش کارآفرینی در گردشگری
امنیت داخلی	امنیت داخلی	تنظیم کارت‌های اعتباری بین‌المللی برای تضمین امنیت مالی گردشگران خارجی
		تأمین صلح و آرامش برای مردم و گردشگران توسط دولت
		بهبود قانون‌گذاری و قانون‌مداری در صنعت گردشگری
		نظارت و کنترل بر ورود جاسوس‌ها به کشور به‌عنوان گردشگر
		همکاری نیروی انتظامی جهت تأمین امنیت گردشگران در برابر آشفته‌گی‌های سیاسی
		تسهیل امور مرزی به‌واسطه وجود امنیت در کشور
		ایجاد پلیس گردشگری دارای آموزش متناسب با صنعت گردشگری
		تأمین امنیت مناطق مرزی برای حضور بیشتر گردشگران
		حفاظت از گردشگران در برابر جیب‌بری و سرقت
		حفاظت در برابر کلاه‌برداری و فریب، گران‌فروشی و کم‌فروشی به گردشگران
امنیت سیاسی	امنیت خارجی	رعایت عدالت اجتماعی بین گردشگران داخلی و خارجی
		افزایش رایزنی و مراودات خارجی جهت توسعه صنعت گردشگری
		افزایش همکاری سفارت‌خانه‌های ایران برای معرفی ایران به‌عنوان یک مقصد امن گردشگری
		تلاش برای کاهش ایران‌هراسی
		مصونیت کشور در برابر تهدیدات خارجی
		تلاش برای کاهش تبلیغات منفی و تصویرسازی‌های نادرست از ایران، در رسانه‌های

ابعاد	مؤلفه	شاخص
امنیت نژادی	امنیت نژادی	خارجی
		تأمین امنیت گردشگران در برابر جنگ و حملات تروریستی
		تضمین رعایت اصول و الگوهای اخلاقی جامعه میزبان توسط گردشگران
		حفظ فرهنگ و یادمان‌های ارزشمند گذشتگان
		جلوگیری از تجاری شدن افراطی زندگی مردم و آداب و رسوم سنتی
		احیای آداب و رسوم روبه‌زوال
		حفظ الگوهای سنتی لهجه‌ها و گویش‌ها
		تضمین احترام به فرهنگ مذهبی در کشور
		جلوگیری از اثرات نمایشی و تقلید مردم از الگوهای رفتاری و پوشاکی گردشگران
امنیت رفتاری	امنیت رفتاری	تضمین برخورد مؤدبانه جامعه محلی با گردشگران
		تقویت فرهنگ میزبانی در جوامع بومی
		افزایش تعهد بین نسل‌ها جهت همکاری برای تأمین امنیت
		مشارکت بازدیدکنندگان و جامعه محلی در تأمین امنیت عمومی
		افزایش تمایل به بازگشت مجدد گردشگران به‌واسطه وجود امنیت
امنیت ذهنی	امنیت ذهنی	افزایش مدت‌زمان میانگین اقامت بازدیدکنندگان
		آزادی بیان و استقبال از نظرات و انتقادات گردشگران
		تلاش برای افزایش رضایتمندی گردشگران به‌واسطه تأمین امنیت
		بهبود تصویر ذهنی گردشگران از مقصد
		بهبود ذهنیت مردم محلی برای پذیرش فرهنگ‌های متنوع گردشگران خارجی
		جلوگیری از ایجاد ذهنیت منفی در گردشگران ناشی از نحوه برخورد نیروی انتظامی
امنیت جنسیتی	امنیت جنسیتی	تلاش برای تصویرسازی مثبت از هویت قومی و ملی توسط رسانه‌های جمعی
		کاهش خشونت علیه زنان به‌واسطه حضور در صنعت گردشگری
		تأمین امنیت اجتماعی، ذهنی و روانی برای گردشگران زن
		کاهش فساد و فحشا
		جلوگیری از امکان تعرض جنسی به گردشگران
امنیت جانی	امنیت جانی	ایجاد فرصت‌های برابر شغلی برای زنان و مردان در صنعت گردشگری
		تضمین سلامت جسمی و روحی گردشگران در برابر خطرات و آسیب‌ها
		کاهش خشونت توسط ساکنین برای مخالفت با گردشگران
		تأمین امنیت جانی گردشگران در برابر گروگان‌گیری و سرقت
		امنیت در برابر حشرات و جانوران خطرناک در طبیعت
امکان حرکت آزادانه در شهر در تمام ساعات شبانه‌روز		

ابعاد	مؤلفه	شاخص
امنیت اجتماعی		آموزش راهنمایان تور متخصص و متعهد آشنا با مسائل امنیتی
		تأمین امنیت غذایی گردشگران
		ارتقای سطح بهداشت محیطی و مراقبت در برابر بیماری‌های واگیر برای گردشگران و ساکنین
		افزایش آمادگی هنگام بروز بلایایی طبیعی
		وجود خدمات ویژه برای بیماران در سفر
امنیت فضایی		توسعه امنیت در بخش ترابری و حمل‌ونقل برای کاهش تلفات
		بهبود فضای مبلمان شهری، تداوم بصری و نورپردازی استاندارد
		کنترل تهدیدات ناشی از عدم رعایت ایمنی و استاندارد در تأسیسات اقامتی
		مقابله با اماکن بدون مجوز جهت اسکان گردشگران
		اطلاع‌رسانی به گردشگران در مورد مسدود شدن جاده‌های بین‌شهری
		بازسازی و بهسازی بناهای فرسوده با رعایت حفظ ارزش‌های تاریخی و فرهنگی
		تأمین امنیت اقامتگاه‌های بوم‌گردی
		تأمین امنیت در جاده‌های بین‌شهری و مناطق دوردست
		اصلاح زیرساخت‌های ناقص فعلی
پایداری اکولوژیکی		حفظ تنوع گونه‌های گیاهی و جانوری نادر و جانداران دریایی
		اقدامات پیشگیرانه امنیتی در برابر تأسیسات شیمیایی زیست‌محیطی
		جلوگیری از تغییر اقلیم و آب و هوا
		صرفه‌جویی در هزینه‌های حفاظت از محیط‌زیست و جلوگیری از اتلاف انرژی
		کمک به حفظ الگوهای طبیعی زیستگاه حیات‌وحش
		توجه به مسئله گرم شدن زمین، سوراخ شدن لایه اوزن، فرسایش تدریجی خاک و ...
امنیت زیست‌محیطی		کاهش درگیری بین گروه‌های مردم بر سر استفاده از منابع تجدید ناپذیر
		تساوی در بهره‌برداری از منابع طبیعی
		جلوگیری از انباشت زباله توسط گردشگران و ساکنین
		استفاده از مصالح و طرح‌واره‌های طبیعی و بوم‌آورد جهت انطباق با محیط پیرامون
		کاهش اثرات مخرب انسان بر اکوسیستم
پایداری منظر		کمک به حفظ تمامیت ارضی و جلوگیری از تغییر کاربری زمین

محاسبه اعتبار و پایایی

برای سنجش روایی داده‌های پژوهش حاضر، علاوه بر اینکه مضمون‌های پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر از مصاحبه‌ها، مطالعه مبانی نظری و پیشینه پژوهش انتخاب شدند، نظریات و رهنمودهای گروهی از خبرگان نیز در این خصوص لحاظ شده و قبل از کدگذاری، جرح و تعدیل نهایی به عمل آمد. با استفاده از روش همسوسازی داده‌ها^۱، اعتبار پذیری داده‌ها، مورد تأیید قرار گرفت. شواهد همسوسازی در جدول (۲) قابل مشاهده است.

جدول (۲) شواهد همسوسازی داده‌های پژوهش

عوامل	مضامین برآمده از مصاحبه	پیشینه‌های نظری	تحقیقات عملی
امنیت اقتصادی	امنیت سرمایه-گذاری	باسمنجی و حیدری، ۱۳۹۱؛ شرفخانی و همکاران، ۱۳۹۲؛ اسماعیلی و بالایی، ۱۳۹۴؛ فالک ^۲ ، ۲۰۱۵	مرادیان، ۱۳۹۳؛ استادی، رفعت و رئیس، ۱۳۹۲؛ زمانیان و موسوی، ۱۳۹۴؛ فالک، ۲۰۱۶
	امنیت رفاهی	صالحی امیری و افشاری نادری، ۱۳۹۰؛ رضایی، ۱۳۹۳؛ باپیری و همکاران، ۱۳۹۴؛ رضایی و بالایی، ۱۳۹۵	قیصری و حسینی، ۱۳۹۲؛ زمانیان و موسوی، ۱۳۹۴؛ مارتین و همکاران، ۲۰۱۴؛ کروز میان و همکاران، ۲۰۱۶
امنیت سیاسی	امنیت داخلی	تصدیقی، ۱۳۸۹؛ بیکی، ۱۳۹۲؛ ریگی و همکاران، ۱۳۹۳؛ رضایی، ۱۳۹۳؛ اوپادایا و همکاران، ۲۰۱۱	بخارایی و همکاران، ۱۳۹۳؛ مؤیدفر و تقوایی، ۱۳۹۴؛ شیبانی، ۱۳۹۵؛ نعمت الهی و همکاران، ۱۳۹۵؛ استینر، ۲۰۰۷
	امنیت خارجی	شرفخانی و همکاران، ۱۳۹۲؛ ریگی و همکاران، ۱۳۹۳؛ ساتانی، ۲۰۰۴؛ کانوار، ۲۰۱۶؛ وندرهوک و دویتز، ۲۰۱۰	مرادیان، ۱۳۹۳؛ شیبانی، ۱۳۹۵؛ ضرغام بروجنی و خسروانی دهکردی، ۲۰۱۲؛ یوشانگ وانگ، ۲۰۰۹؛ نیشتر ^۳ و همکاران، ۲۰۱۷
امنیت فرهنگی	امنیت نژادی	آشنا و اسماعیلی، ۱۳۸۸؛ احمدی پور و همکاران، ۱۳۸۹؛ صالحی امیری و افشاری نادری، ۱۳۸۹؛ علیزاده، ۱۳۹۳	حاجیانی، ۱۳۹۵؛ قیصری و حسینی، ۱۳۹۲؛ میر لطفی و همکاران، ۱۳۹۴؛ جوادی ارجمند و همکاران، ۱۳۹۳

1. Data triangulation

2. Falk

3. Nisthar & et al

مؤیدفر و تقوایی، ۱۳۹۴؛ شبیبانی، ۱۳۹۵؛ نعمت الهی و همکاران، ۱۳۹۵؛ سیمپسون و همکاران، ۲۰۱۶	غلامی، ۱۳۹۱؛ غرایق زندی، ۱۳۹۱؛ چیتساز، ۲۰۱۰؛ امینی، ۲۰۱۱؛ آزدمیر و سیتو گلو، ۲۰۱۷	امنیت رفتاری	
هزارجریبی، ۱۳۹۱؛ خوش فر و همکاران، ۱۳۹۲؛ شبیبانی، ۱۳۹۵؛ نعمت الهی و همکاران، ۱۳۹۵؛ هال ^۱ ، ۲۰۰۸	شاهپوندی و همکاران، ۱۳۹۰؛ حاجی اسماعیلی و کیان پور، ۱۳۹۳؛ صالحی امیری و کریمی خوزانی، ۱۳۹۵؛ بایبوردی و کریمیان، ۱۳۹۳	امنیت ذهنی	
کتابی و همکاران، ۱۳۸۲؛ وثوقی و قاسمی، ۱۳۹۳؛ حاتمی و همکاران، ۱۳۹۴؛ سهراب زاده و همکاران، ۱۳۹۶؛ آ. مرما ^۴ ، ۲۰۱۵	کلدی و سلحشوری، ۱۳۹۱؛ چرمچیان لنگرودی و علی بیگی، ۱۳۹۲؛ اتلجنیک ^۲ ، ۲۰۰۸؛ رامچورجی و پاکتین ^۳ ، ۲۰۱۱	امنیت جنسیتی	
مؤمنی و نیکیخت، ۱۳۹۱؛ خوش فر و همکاران، ۱۳۹۲؛ بخارایی و همکاران، ۱۳۹۳؛ شبیبانی، ۱۳۹۵	حسینی، ۱۳۸۹؛ نبوی و همکاران، ۱۳۸۹؛ استیری و عزیز، ۱۳۹۵؛ فستر و همکاران ^۵ ، ۲۰۱۴	امنیت جانی	امنیت اجتماعی
خوش فر و همکاران، ۱۳۹۲؛ بخارایی و همکاران، ۱۳۹۳؛ مؤیدفر و تقوایی، ۱۳۹۴؛ رحمانیا و محمودی زرنیدی ^۶ ، ۲۰۱۵	صیدایی و هدایتی مقدم، ۱۳۸۹؛ رضانژاد و همکاران، ۱۳۹۴؛ میرحسینی و جهان بخش، ۱۳۹۵؛ قنبری و غلامی، ۱۳۹۵	امنیت فضایی	
عظیمی و همکاران، ۱۳۸۹؛ ملکی و همکاران، ۱۳۹۳؛ پورا احمد و همکاران، ۱۳۹۵؛ هائو و همکاران، ۲۰۱۷؛ بیکر و همکاران ^۹ ، ۲۰۱۵	مصلی نژاد، ۱۳۸۷؛ کمالی مهاجر و فراهانی، ۱۳۹۱؛ حسن زاده، ۱۳۹۴؛ فالکنر ^۷ ، ۲۰۱۴؛ گوهار و کشمن ^۸ ، ۲۰۱۶	پایداری اکولوژیکی	امنیت زیست محیطی
پورجعفر، صادقی و احمدی، ۱۳۸۹؛ پیشرو و میکائیلی، ۱۳۹۱؛ ذوقی بارانی و عین شاهی میرزا، ۱۳۹۴؛ جرمند و جرمند جوری ^{۱۰} ، ۲۰۱۶	کمالی مهاجر و فراهانی، ۱۳۹۱؛ بوکی و همکاران، ۲۰۰۶؛ لو و همکاران، ۲۰۱۴؛ کوستانزا، ۲۰۱۲	پایداری منظر	

1. Hall
2. Ateljevic
3. Ramchurjee and Paktin
4. A. Mrema
5. Foster & et all
6. Rahmania & Zarandib
7. Falkner
8. Gohar & Cashman
9. Baker & et all
10. Germond & Germond-Duret

بحث و نتیجه‌گیری

اکنون اکوتوریسم به‌عنوان یک صنعت درآمدزا و رونق‌دهنده چرخ‌های اقتصادی کشور، نقش مهمی در ارتباط بین ملل و اقوام در جهان دارد. از همه مهم‌تر اینکه گردشگران برای کشورها و مناطقی که به آن سفر می‌کنند سفیرانی هستند که امنیت موجود در آن را همان‌طور که هست، توصیف می‌کنند؛ بنابراین یکی از مواردی که می‌بایست در گردشگری قویاً مورد تأکید قرار گیرد امنیت است. لذا در این پژوهش تلاش شد بر اساس نتایج و یافته‌های حاصل از روش تحلیل مضمون که بر روی داده‌های برآمده از مصاحبه با متخصصان، مبانی نظری و پژوهش‌های عملی به طراحی الگوی کیفی امنیت در توسعه گردشگری پرداخته شود. الگوی مذکور متشکل از پنج بُعد (امنیت اقتصادی، امنیت فرهنگی، امنیت اجتماعی، امنیت سیاسی، امنیت زیست‌محیطی) می‌باشد که می‌تواند به‌عنوان ابعاد کلی یا عوامل اصلی و کلیدی چارچوب مفهومی الگو در نظر گرفته شود؛ زیرا این ابعاد بیشترین توجه و تأکید را در بین عناصر، عوامل و ویژگی‌های مطرح‌شده از سوی متخصصان مشارکت‌کننده در پژوهش و پیشینه پژوهش در حوزه امنیت برای شکل دادن الگوی کیفی امنیت در توسعه گردشگری به خود اختصاص داده‌اند. هر یک از این ابعاد که به‌عنوان مضمون‌های فراگیر دسته‌بندی شده‌اند شامل سطوح مختلفی هستند که در ادامه به ذکر هر یک و تأثیر آن‌ها بر امنیت در توسعه گردشگری در ایران پرداخته خواهد شد.

امنیت اقتصادی:

در اکثر کشورها هدف اصلی توسعه گردشگری کمک به رشد و توسعه اقتصادی جوامع است در موارد متعددی نیز توسعه گردشگری اغلب ارزآوری، ایجاد اشتغال و در سطح ناحیه‌ای به توزیع ثروت تأکید می‌کند. همان‌طور که در سال ۲۰۰۲ نیز توسط سازمان جهانی گردشگری اعلام گردید، گردشگری ابزاری برای فقرزدایی و توزیع ثروت در جهان محسوب می‌شود و از آنجایی که کشور ایران به‌عنوان یکی از مناطق مستعد گردشگری محسوب شده و با توجه به پتانسیل‌های مناسبی که برای توسعه توریسم دارد، این صنعت برای اقتصاد کشور حائز اهمیت بسیار می‌باشد. از این‌رو اهداف و سیاست‌های توسعه گردشگری در کشور باید بیشتر در قالب فقرزدایی، ایجاد اشتغال و بهبود کیفیت زندگی گنجانده شود. امنیت اقتصادی و مالی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین انواع امنیت به حساب می‌آید که از مهم‌ترین جنبه آن که باید برای گردشگران ورودی مدنظر قرار گیرد، از جمله امکان استفاده از کارت‌های اعتباری و جلوگیری از سوءاستفاده‌های مالی در فروش کالاهای توریستی، کم بودن دزدی و کلاهبرداری، مناسب

بودن هزینه‌ها و قیمت کالاها و خدمات می‌باشد، همچنین در سطح کلان‌تر، حمایت مالی سازمان میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری از آژانس‌های مسافرتی و دفاتر خدمات گردشگری و ارائه خدمات مربوطه است، چون وجود این خدمات می‌تواند باعث توسعه اقتصادی گردشگری و به تبع آن توسعه پایدار کشور گردد. با توجه به مطالب ذکر شده به منظور داشتن توسعه گردشگری پایدار در حوزه اقتصادی امنیت در موارد زیر باید مورد توجه قرار گیرد. امنیت سرمایه‌گذاری (اعطای امتیاز به بخش خصوصی جهت جذب سرمایه‌گذاری خارجی در صنعت گردشگری، افزایش سطوح عرضه و تقاضا در صنعت گردشگری، شفافیت در پرداخت مالیات برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی، تضمین امنیت مالی و تنظیم بیمه سرمایه برای سرمایه‌گذاران گردشگری، آمادگی مؤسسات مالی برای ارتباط با بانک‌های خارجی و جذب سرمایه‌گذاری در گردشگری، بهبود عملکرد بانک‌های گردشگری و همکاری آنان با فعالین گردشگری) و امنیت رفاهی (بهبود کیفیت زندگی جامعه میزبان به‌واسطه ورود ارز توسط گردشگران خارجی، افزایش اشتغال در بخش گردشگری، تضمین امنیت مالی روستاییان به‌واسطه توسعه گردشگری روستایی، افزایش کارآفرینی در گردشگری، تنظیم کارت‌های اعتباری بین‌المللی برای تضمین امنیت مالی گردشگران خارجی).

امنیت فرهنگی:

از ارکان و پایه‌های زیربنایی و اساسی امنیت، نگهداری فرهنگ درست و ارزشمند گذشتگان و نیاکان است که این فرهنگ بر اثر مبادی اخلاقی، اجتماعی و دینی به‌دست‌آمده است. از میان تمام فرهنگ‌ها، فرهنگ دین نقش بنیادی دارد. فرهنگ دین می‌تواند میان گویش‌های گوناگون، گروه‌های متفاوت و ملت‌های مختلف وحدت و یگانگی ایجاد کند (رضایی و بالایی، ۱۳۹۵). این مقوله یکی از مهم‌ترین انواع امنیت در رابطه با گردشگری است که با دیگر انواع امنیت‌ها ارتباط متقابل داشته و می‌تواند عامل بسیار مثبت و تشویق‌کننده‌ای در رواج سفر باشد. فقدان آن نیز به افزایش تهدید، ترس و اضطراب می‌انجامد (حاجی اسماعیلی و کیان پور، ۱۳۹۳). بین امنیت و فرهنگ رابطه‌ای دوجانبه برقرار است که اثر متقابل بر یکدیگر دارند. وجود یک فرهنگ زنده و پویا در جامعه، نیازمند امنیت همه‌جانبه و پویا است. از یکسو اگر امنیت نباشد جامعه آشفته می‌شود و از سوی دیگر، در صورت نبود الگو، هنجار و سبک زندگی متناسب با فرهنگ جامعه، آرامش از بین می‌رود. همچنین در راستای توسعه گردشگری پایدار در حوزه فرهنگی باید به مواردی همچون واکنش مناسب اهالی محلی نسبت به گردشگران، فقدان آشوب و درگیری‌های خیابانی، برقراری ارتباط آسان با شهروندان، امکان حرکت آزادانه

در شهر توریستی مورد نظر در تمام ساعات شبانه‌روز برای گردشگران، نگرش مناسب اهالی محلی، عدم ازدحام در فضاهای گردشگری و حضور مناسب نیروی انتظامی اشاره کرد. در راستای توسعه گردشگری پایدار در حوزه امنیت فرهنگی باید توصیه‌هایی همچون امنیت نژادی (تضمین رعایت اصول و الگوهای اخلاقی جامعه میزبان توسط گردشگران، حفظ فرهنگ و یادمان‌های ارزشمند گذشتگان، جلوگیری از تجاری شدن افراطی زندگی مردم و آداب و رسوم سنتی، حفظ الگوهای سنتی لهجه‌ها و گویش‌ها، تضمین احترام به فرهنگ مذهبی در کشور، جلوگیری از اثرات نمایشی و تقلید مردم از الگوهای رفتاری و پوشاکی گردشگران)؛ امنیت رفتاری (تضمین برخورد مؤدبانه جامعه محلی با گردشگران، تقویت فرهنگ میزبانی در جوامع بومی، افزایش تعهد بین نسل‌ها جهت همکاری برای تأمین امنیت، مشارکت بازدیدکنندگان و جامعه محلی در تأمین امنیت عمومی، افزایش تمایل به بازگشت مجدد گردشگران به واسطه وجود امنیت، افزایش مدت‌زمان میانگین اقامت بازدیدکنندگان) و امنیت ذهنی (آزادی بیان و استقبال از نظرات و انتقادات گردشگران، تلاش برای افزایش رضایتمندی گردشگران به واسطه تأمین امنیت، بهبود تصویر ذهنی گردشگران از مقصد، بهبود ذهنیت مردم محلی برای پذیرش فرهنگ‌های متنوع گردشگران خارجی، جلوگیری از ایجاد ذهنیت منفی در گردشگران ناشی از نحوه برخورد نیروی انتظامی، تلاش برای تصویرسازی مثبت از هویت قومی و ملی توسط رسانه‌های جمعی) مورد توجه قرار گیرد.

امنیت اجتماعی:

لازمه رسیدن به امنیت اجتماعی در راستای همکاری همه‌جانبه تمام آحاد جامعه و نهادها به‌خصوص نهاد نیروی انتظامی که مسئول کنترل امنیت جامع را بر عهده دارد، است. همان‌گونه که تأمین امنیت اجتماعی در جامعه مهم است زیرا باعث به وجود آمدن و شکوفا شدن استعدادهایی می‌شود که در جامعه به دلیل نبودن امنیت امکان رشد و شکوفایی نداشته و از ترس اتفاق ناخوشایند به خود اجازه ظهور نمی‌دهند. همچنین برخورداری از امنیت اجتماعی باعث داشتن احساس آرامش و تعادل روحی و روانی و کاستن از استرس‌های ناشی از احتمال خطر را برای افراد می‌دهد. افراد با داشتن امنیت اجتماعی می‌توانند از تمام امکانات موجود به نحو احسن استفاده کنند و راه تعالی خود و پیشبرد جامع به سمت خودشکوفایی و درجات عالی را پشت سر بگذارند. در جامعه ایران با قدمت تاریخی بالا وقتی امنیت در تفرجگاه‌ها و مناطق گردشگری فراهم باشد درب‌های کشور به روی تمام توریست‌های داخلی و خارجی بازمی‌گردد که خود باعث توسعه پایدار کشور در تمام زمینه‌ها از جمله توسعه اجتماعی

می‌شود. با توجه به مطالب ذکر شده به منظور داشتن توسعه گردشگری آن‌هم از نوع پایدار آن در حوزه امنیت اجتماعی مواردی از جمله امنیت جنسیتی (کاهش خشونت علیه زنان به واسطه حضور در صنعت گردشگری، تأمین امنیت اجتماعی، ذهنی و روانی برای گردشگران زن، جلوگیری از امکان تعرض جنسی به گردشگران، ایجاد فرصت‌های برابر شغلی برای زنان و مردان در صنعت گردشگری)، امنیت جانی (تضمین سلامت جسمی و روحی گردشگران در برابر خطرات و آسیب‌ها، کاهش خشونت توسط ساکنین برای مخالفت با گردشگران، تأمین امنیت جانی گردشگران در برابر گروگان‌گیری و سرقت، امکان حرکت آزادانه در شهر در تمام ساعات شبانه‌روز، آموزش راهنمایان تور متخصص و متعهد آشنا با مسائل امنیتی، ارتقای سطح بهداشت محیطی و مراقبت در برابر بیماری‌های واگیر برای گردشگران و ساکنین، وجود خدمات ویژه برای بیماران در سفر) و امنیت فضایی (توسعه امنیت در بخش ترابری و حمل‌ونقل برای کاهش تلفات، بهبود فضای مبلمان شهری، تداوم بصری و نورپردازی استاندارد، کنترل تهدیدات ناشی از عدم رعایت ایمنی و استاندارد در تأسیسات اقامتی، مقابله با اماکن بدون مجوز جهت اسکان گردشگران، اطلاع‌رسانی به گردشگران در مورد مسدود شدن جاده‌های بین‌شهری، بازسازی و بهسازی بناهای فرسوده با رعایت حفظ ارزش‌های تاریخی و فرهنگی، تأمین امنیت اقامتگاه‌های بوم‌گردی، تأمین امنیت در جاده‌های بین‌شهری و مناطق دوردست) باید فراهم گردد.

امنیت سیاسی:

توسعه صنعت گردشگری در هر کشور نشان از ثبات امنیت سیاسی در آن کشور است و نیز زمانی گردشگری در کشور رونق می‌یابد که توجه دولت آن برای امنیت گردشگران بیشتر شده باشد. مقاصد گردشگری در تمام نقاط مختلف یک کشور پراکنده است، در صورتی که امنیت در این مناطق تأمین شود، ضریب امنیت ملی و سیاسی آن کشور نیز افزایش می‌یابد و علاوه بر این، ورود گردشگران خارجی به یک کشور نه تنها موجب تهدید امنیت سیاسی نمی‌شود بلکه به تحکیم آن نیز کمک می‌کند، لذا با توجه به اینکه رابطه دوسویه بین توسعه صنعت گردشگری و امنیت سیاسی وجود دارد می‌توان گفت که امنیت سیاسی نقش بسزایی در توسعه صنعت گردشگری در کشور را دارد که باید به آن توجه ویژه‌ای مبذول نمود. در راستای توسعه گردشگری پایدار در حوزه امنیت سیاسی باید توصیه‌هایی همچون فقدان جرم و جنایت در مناطق گردشگری، کم‌بودن تصادفات جاده‌ای، فقدان حضور افراد شرور و تروریسم در منطقه، تأمین صلح و آرامش برای مردم و گردشگران توسط دولت، بهبود قانون‌گذاری و قانون‌مداری

در صنعت گردشگری، نظارت و کنترل بر ورود جاسوس‌ها به کشور به‌عنوان گردشگر، همکاری نیروی انتظامی جهت تأمین امنیت گردشگران در برابر آشفتگی‌های سیاسی، تسهیل امور مرزی به‌واسطه وجود امنیت در کشور، ایجاد پلیس گردشگری دارای آموزش متناسب با صنعت گردشگری، تأمین امنیت مناطق مرزی برای حضور بیشتر گردشگران، حفاظت از گردشگران در برابر جیب‌بری و سرقت، حفاظت در برابر کلاه‌برداری و فریب، گران‌فروشی و کم‌فروشی به گردشگران، رعایت عدالت اجتماعی بین گردشگران داخلی و خارجی، افزایش رایزنی و مراودات خارجی جهت توسعه صنعت گردشگری، افزایش همکاری سفارت‌خانه‌های ایران برای معرفی ایران به‌عنوان یک مقصد امن گردشگری، تلاش برای کاهش تبلیغات منفی و تصویرسازی‌های نادرست از ایران، در رسانه‌های خارجی را مدنظر قرار داد.

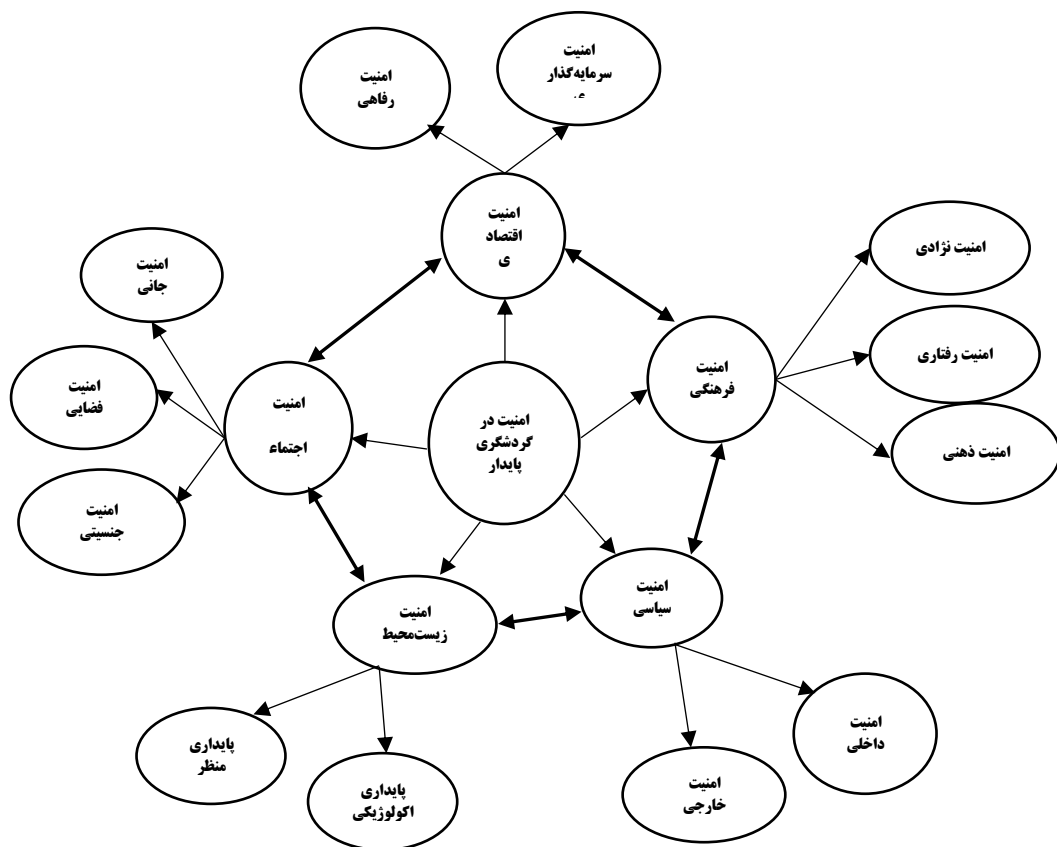
امنیت زیست‌محیطی:

برقراری تعادل و توازن بین الزامات حفاظت از محیط‌زیست و منابع طبیعی و توسعه می‌تواند رویکرد مناسبی در عصر حاضر باشد. تلفیق اصول و الزامات محیط‌زیستی در نظام برنامه‌ریزی توسعه‌ای کشورها و ضرورت شکل‌گیری نظام یکپارچه تصمیم‌گیری که تلفیقی از حوزه‌های محیط‌زیست و توسعه یا همان توسعه پایدار است، امروزه از اولویت‌های اصلی بسیاری از دولت‌هاست (محمدزاده، ۱۳۸۹). از سوی دیگر حق توسعه باید به نحوی اعمال شود که به‌طور مساوی نیازهای نسل کنونی و نسل‌های آینده را درزمینه‌ی توسعه و حفظ محیط‌زیست برآورده سازد. از این‌رو گردشگری پایدار باید با سیاست مشخص و مدونی به اجرا درآید تا بتواند حرکت امیدبخشی را در توسعه‌ی همه‌جانبه‌ی فضاها و جغرافیایی تضمین کند. در راستای توسعه گردشگری پایدار در حوزه امنیت زیست‌محیطی باید به پایداری اکولوژیکی (شامل موارد همچون حفظ تنوع گونه‌های گیاهی و جانوری نادر و جانداران دریایی، اقدامات پیشگیرانه امنیتی در برابر تأسیسات شیمیایی زیست‌محیطی، جلوگیری از تغییر اقلیم و آب و هوا، صرفه‌جویی در هزینه‌های حفاظت از محیط‌زیست و جلوگیری از اتلاف انرژی، کمک به حفظ الگوهای طبیعی زیستگاه حیات وحش، توجه به مسئله گرم شدن زمین، سوراخ شدن لایه اوزون، فرسایش تدریجی خاک، کاهش درگیری بین گروه‌های مردم بر سر استفاده از منابع تجدید ناپذیر) و پایداری منظر (شامل مواردی همچون تساوی در بهره‌برداری از منابع طبیعی، جلوگیری از انباشت زباله توسط گردشگران و ساکنین، استفاده از مصالح و طرح‌واره‌های طبیعی و بوم آورد جهت انطباق با محیط پیرامون، کاهش اثرات مخرب انسان بر اکوسیستم، کمک به حفظ تمامیت ارضی و جلوگیری از تغییر کاربری زمین) توجه ویژه نمود؛ چرا که

توسعه زمانی به پایداری ختم خواهد شد که محیط زیست پیرامون از انواع تخریب‌ها در امان باشد.

الگوی نهایی امنیت در گردشگری پایدار

با توجه به مباحث مطرح شده، نهایتاً الگوی امنیت در توسعه گردشگری شامل پنج بعد امنیت اقتصادی (مشمول بر مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذار و امنیت رفاهی)؛ بعد امنیت فرهنگی (مشمول بر امنیت نژادی، امنیت رفتاری، امنیت ذهنی)؛ بعد امنیت زیست‌محیطی (مشمول بر پایداری منظر و پایداری اکولوژیکی) و بعد امنیت سیاسی (مشمول بر امنیت داخلی و امنیت خارجی) می‌باشد. این ابعاد با یکدیگر شکل گرفته و تغییر در هر کدام، تغییر در ابعاد دیگر را موجب خواهد شد. شکل شماره (۱) ابعاد پنج‌گانه مذکور و ارتباط آن‌ها را نشان می‌دهد.

شکل (۱) شبکه مضمون امنیت در توسعه گردشگری پایدار

با توجه به یافته‌های پژوهش برای ابعاد الگوی کیفی امنیت در توسعه گردشگری پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

- ✓ با توجه به اینکه امنیت و گردشگری رابطه مستقیم با هم دارند، می‌تواند ارگان‌های مربوطه هماهنگی لازم را در مورد گردشگری و امنیت داشته باشند، زیرا نخستین و مهم‌ترین عامل در جذب گردشگران، تأمین امنیت منطقه سفر می‌باشد؛
- ✓ فراهم نمودن بسترهای مناسب امنیت در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی، کالبدی و زیرساختی در راستای تحقق گردشگری پایدار در کشور؛
- ✓ ایجاد امنیت در فضاهای کالبدی جذاب، تکمیل و توسعه زیرساختی مناسب و فضای امن برای گردشگران و سرمایه‌گذاران در این حوزه؛
- ✓ فراهم کردن امنیت برای نهادها و سازمان‌های تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی توسعه گردشگری و مسئولیت‌پذیر بودن و پاسخگویی به مسائل؛
- ✓ تقویت دیدگاه مثبت به توسعه گردشگری در مسئولین و سیاست‌گذاران با ایجاد فضای مناسب امنیتی؛
- ✓ داشتن برنامه‌ریزی مناسب و نظام‌مند امنیتی برای مقابله با مشکلات احتمالی ناشی از اختلافات فرهنگی؛
- ✓ جلوگیری از وقوع حوادث و رخدادهای داخلی بر علیه گردشگران بین‌المللی.

منابع

- احمدی پور؛ زهرا، حیدری موصولو؛ طهمورث و حیدری موصولو؛ طیبه (۱۳۸۹). تحلیل قومیت و هویت قومی در ایران؛ جهت امنیت پایدار. *مجله انتظام اجتماعی*، ۲(۱)، ۶۲-۳۵.
- استادی، حسین؛ رفعت، بتول و رئیسی؛ عباس‌علی (۱۳۹۲). نقش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در رشد اقتصادی ایران (۱۳۸۷-۱۳۵۷) و بررسی رابطه متقابل آن‌ها. *فصلنامه تحقیقات توسعه اقتصادی*، ۳(۹)، ۱۷۲-۱۴۷.
- استیری؛ امیر هوشنگ و عزیزی؛ جلیل. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین امنیت جانی و توسعه فرهنگی. *مجله علوم انسانی*، ۱(۲۰)، ۱۸۱-۱۷۳.
- اسماعیلی، محسن و بالایی، حمید (۱۳۹۴). الگوی راهبردی تأمین امنیت ملی در سیاست‌های گلی نظام جمهوری اسلامی ایران. *فصلنامه آفاق امنیت*، ۸(۲۷)، ۳۷-۵.

- آشنا، حسام‌الدین و اسمعیلی، محمدصادق (۱۳۸۸). امنیت فرهنگی، مفهومی فراسوی امنیت ملی و امنیت انسانی. *مجله راهبرد فرهنگ*، (۵): ۷۳-۹۰.
- باپیری، امیدعلی؛ کمریگی، خلیل و درویشی، فرزاد (۱۳۹۴). بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و برخی عوامل مرتبط با آن (مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی استان ایلام). *فرهنگ ایلام*، (۴۶ و ۴۸)، ۷۵-۹۰.
- باسمنجی، بابک و حیدری، رضا (۱۳۹۱). بررسی رابطه توسعه پایدار گردشگری با امنیت اجتماعی و سرمایه‌گذاری. *فصلنامه دانش انتظامی آذربایجان شرقی*، ۷ (۷)، ۸۳-۱۰۲.
- بایبوردی، اسماعیل و کریمیان، علیرضا. (۱۳۹۳). جهانی‌شدن فرهنگ و تأثیر آن بر هویت ملی ایران. *پژوهشنامه روابط بین‌الملل*، (۲۸)۷، ۷۷-۱۰۲.
- بخارایی، احمد؛ شربتیان، محمدحسن و احمدی، اعظم. (۱۳۹۳). امنیت اجتماعی، ضرورتی در ترویج صنعت گردشگری مطالعه موردی: کلان‌شهر مشهد. *مجله برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، (۱۱)۳، ۷۶-۹۵.
- بیات، بهرام؛ شرافتی پور، جعفر و عبدی، نرگس. (۱۳۸۷). پیشگیری از جرم با تکیه بر رویکرد اجتماع‌محور، طراحی و چاپ اداره تبلیغات. معاونت اجتماعی نیروی انتظامی - اداره کل مطالعات اجتماعی.
- بیکی، پریسا. (۱۳۹۲). نقش امنیت در توسعه گردشگری با تأکید بر استان خراسان جنوبی. اولین همایش ملی مدیریت گردشگری، طبیعت‌گردی و جغرافیا، همدان.
- پوراحمد، احمد؛ حسینی‌سیاه‌گلی، مهناز و صفدری‌مولان، امین. (۱۳۹۵). ارزیابی شاخص‌های توسعه پایداری گردشگری در جوامع میزبان مطالعه موردی شهر ساری. *مجله آمایش جغرافیایی فضا*، (۲۱)۶، ۱۵۹-۱۷۲.
- پورجعفر، محمدرضا؛ صادقی، علیرضا و احمدی، فریال. (۱۳۸۹). بسط اصول و معیارهای طراحی منظر پایدار در مرمت منظر طبیعی مسیل خشک شیراز. *مجله علوم محیطی*، ۷ (۴)، ۱۹۴-۲۰۲.
- پیشرو، عاطفه و میکائیلی، علیرضا. (۱۳۹۱). برنامه‌ریزی و طراحی منظر تفرجگاه رودکناری به منظور توسعه اکوتوریسم. *مجله فرهنگان*، (۴۱)، ۶۹-۱۰۲.
- تصدیقی، محمدعلی. (۱۳۸۹). مؤلفه‌های امنیت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر امنیت درونی. *ماهنامه مهندسی فرهنگی*، ۴ (۴۳)، ۴۴-۳۰.
- جوادی ارجمندی، محمدجعفر؛ توکلیان، محسن و قمریان نصرآبادی، ناهید. (۱۳۹۳). بررسی نقش هویت قومی بر امنیت پایدار، مطالعه موردی منطقه کردستان ایران قومیت کرد. *فصلنامه تحقیقات سیاسی بین‌المللی*، (۲۱)، ۱۴۷-۱۸۲.
- چرمچیان‌لنگردوی، مهزی و علی‌بیکی، امیرحسین. (۱۳۹۲). بررسی عوامل مؤثر بر توانمندسازی روانشناختی زنان روستایی. *فصلنامه زن و جامعه*، (۱)۴، ۱۶۵-۱۹۲.

- حاتمی، علی؛ احمد، بختیار و اسماعیلی، عطاء. (۱۳۹۴). بررسی عوامل مرتبط با میزان احساس امنیت اجتماعی شهروندان مورد مطالعه: زنان شهر کرمانشاه. *پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی*، ۴(۱۱)، ۱۲۱-۱۰۳.
- حاجی اسماعیلی، لیلا و کیان‌پور، مسعود. (۱۳۹۳). امنیت گردشگری و مشکلات آن از دیدگاه مدیران دفاتر خدمات جهانگردی در استان اصفهان. *پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی*، ۳(۸)، ۶۰-۴۵.
- حاجیانی، ابراهیم. (۱۳۹۵). امنیت هویت: مبانی و چارچوب مفهومی. *مجله جامعه‌شناسی ایران*، ۱۶(۴)، ۳۵-۳.
- حسن‌زاده، فریبا. (۱۳۹۴). گردشگری سبز، محیط‌زیست و توسعه پایدار. *فصلنامه فضای گردشگری*، ۴(۱۴)، ۴۷-۳۹.
- حسینی، سیدتقی. (۱۳۸۹). چالش‌های گردشگری در سواحل دریای خزر. *فصلنامه علمی تخصصی طبرستان*، ۱(۳)، ۱۲۳-۱۰۴.
- خوش‌فر، غلام‌رضا؛ اسفندیان، آریتا؛ رحمانی، مریم. (۱۳۹۲). بررسی احساس امنیت فردی و اجتماعی از دیدگاه گردشگران و عوامل مؤثر بر آن؛ مطالعه‌ی موردی: گردشگران منطقه‌ی گردشگری نهارخوران و النگرده‌ی شهر گرگان. *مجله‌ی برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، ۲(۶)، ۱۸۱-۲۰۲.
- ذوالقدر، علی و کرمی، ابوالفضل (۱۳۹۱). بررسی تأثیر عملکرد مسئولین بر احساس امنیت گردشگران استان زنجان. *فصلنامه دانش انتظامی زنجان*، ۱(۳)، ۹۳-۶۷.
- ذوقی‌باراتی، کاظم و عین‌شاهی میرزا، محمد (۱۳۹۴). راهبردهای بهبود چالش‌های امنیت زیست‌محیطی. *فصلنامه آفاق امنیت*، ۸(۲۷)، ۲۲۵-۱۹۷.
- رضانژاد، مرضیه؛ موسی کاظمی، رفیعیان؛ مجتبی و رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا (۱۳۹۴). الگوی فضایی اندام‌وار احساس امنیت در فضاهای عمومی شهری نمونه موردی: شهر بندرعباس. *پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی*، ۴(۱۱)، ۸۴-۶۹.
- رضایی، مجتبی (۱۳۹۳). بررسی اجمالی نقش توریست و تأثیر آن بر مسئله امنیت ملی. *اولین همایش ملی توریسم و گردشگری سبز در ایران*، همدان.
- رضایی، مهدی و بالایی، حمید (۱۳۹۵). امنیت و حقوق شهروندی؛ تقدم یا تأخر. *فصلنامه آفاق امنیت*، ۹(۳۰)، ۱۲۱-۹۷.
- ریگی، علی؛ ریگی، جواد و کیان‌منش، سمیرا (۱۳۹۳). نقش امنیت در توسعه گردشگری مناطق مرزی مطالعه موردی استان سیستان و بلوچستان. *اولین همایش ملی توریسم و گردشگری سبز در ایران*، همدان.
- زمانیان، زهرا و موسوی، اشرف‌السادات (۱۳۹۴). امنیت و اشتغال و شاخص‌های اندازه‌گیری آن. *ماهنامه اجتماعی اقتصادی، علمی و فرهنگی کار و جامعه*، ۱۸۲(۱)، ۲۵-۴.

- سهرابزاده، مهران؛ عباسی، الهام؛ سعادت، موسی و صمدزاده، حسن (۱۳۹۶). تبیین جامعه-شناختی رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین زنان شهر تبریز. *مجله نظم و امنیت انتظامی*، ۱۰(۲)، ۱-۲۶.
- شاهپوندی، احمد؛ ربانی، رسول؛ دهقان‌نیا، محمد منصور و ناظر حضرت، جعفر. (۱۳۹۰). نقش پلیس در تأمین امنیت و جذب گردشگری نمونه موردی شهر اصفهان. *فصلنامه مطالعات اجتماعی*، ۲۶(۲)، ۳۹-۶۰.
- شاهپوندی، احمد؛ ربیسی وانانی، رضا؛ و سلطانی، مرضیه. (۱۳۹۰). تأثیر امنیت روانی و اجتماعی بر جذب گردشگران خارجی (نمونه موردی گردشگران خارجی واردشده به شهر اصفهان در سال ۱۳۸۹). *فصلنامه نظم و امنیت انتظامی*، ۱(۱): ۱۳۷-۱۶۵.
- شرفخانی، جعفر؛ وفایی‌نژاد، پرینا و خناری امری، مریم. (۱۳۹۲). موانع و چالش‌های اقتصادی امنیتی گردشگری در کشورهای حوزه خلیج فارس. *اولین همایش ملی مدیریت گردشگری، طبیعت-گردی و جغرافیا، همدان*.
- شیبانی، علی (۱۳۹۵). *بررسی وضعیت امنیت گردشگری از نظر نیروی انتظامی و نقش آن در بهبود امنیت گردشگران مورد مطالعه استان سمنان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده گردشگری و کویر شناسی دانشگاه سمنان.
- صالحی امیری، سیدرضا و افشاری نادری؛ افسر. (۱۳۸۹). مبانی نظری و راهبردی مدیریت ارتقای امنیت اجتماعی و فرهنگی در تهران. *مجله راهبرد*، ۲۰(۵۹)، ۷۶-۴۹.
- صامتی، مجید، حسینی کندلجی، میرهادی و احسانی فرید، مینا. (۱۳۹۴). بررسی ثبات سیاسی و حاکمیت قانون بر تعداد ورود گردشگران؛ مطالعه موردی: کشورهای منتخب اسلامی طی دوره ۲۰۱۲-۱۹۹۶. *پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی*، ۴(۱۱)، ۱-۱۴.
- صیدایی، سید اسکندر و هدایتی مقدم، زهرا (۱۳۸۹). نقش امنیت در توسعه گردشگری. *فصلنامه تخصصی علوم اجتماعی*، ۴(۸)، ۹۷-۱۱۰.
- ضرغام بروجنی، حمید و خسروانی دهکردی، افروز (۲۰۱۲). اثرات توسعه‌ی گردشگری بر شاخص‌های صلح جهانی. *مطالعات مدیریت گردشگری*، ۷(۱۹)، ۴۷-۲۵.
- عظیمی، ناصرعلی؛ بلیک، ژانت و مجایی، سیدمحمد (۱۳۸۹). گردشگری با محیط زیستی پایدار - نقش میراث فرهنگی و تعمقی بر ایران. *مجله علوم محیطی*، ۷(۳)، ۱۱۷-۱۳۴.
- علیزاده، سلیمان (۱۳۹۳). ابعاد و مؤلفه‌های امنیت فرهنگی از منظر امام خمینی (ره). *فصلنامه پژوهش‌های حفاظتی-امنیتی دانشگاه جامع امام حسین (ع)*، ۳(۲)، ۹۵-۱۲۲.
- غرایق زندی، داوود (۱۳۹۱). نسبت اخلاق و امنیت: امکانی برای امنیت اخلاقی. *مطالعات راهبردی*، ۲۸(۵۸)، ۱۰۸-۸۱.
- غلامی، علیرضا (۱۳۹۱). *مدیریت بحران در سواحل دریای خزر، چالش‌ها و راهکارها*. دفاتر تحقیقات کاربردی استان‌های مازندران و گلستان، چاپ ۱، ۳۵۵-۳۴۰.

- قنبری، سوده و غلامی، سارا (۱۳۹۵). بررسی نقش مهم امنیت اجتماعی در توسعه گردشگری چهارمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم جغرافیا و برنامه‌ریزی، معماری و شهرسازی.
- قیصری، نورالله و حسینی، سیده‌مهدی (۱۳۹۲). ابعاد و شاخص‌های امنیت پایدار، مبتنی بر مدل مهندسی همگرایی ملی. فصلنامه آفاق امنیت، ۶(۲۰)، ۱۰۷-۷۱.
- کتابی، محمود؛ یزدخواستی، بهجت و فرخی راستایی، زهرا (۱۳۸۲). بررسی زنان برای مشارکت در توسعه. مجله پژوهش زنان، ۳(۱)، ۳۰-۵.
- کلدی، علیرضا و سلحشوری، پروانه (۱۳۹۱). بررسی تأثیر حمایت اجتماعی بر توانمندسازی زنان. مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران، ۴(۴)، ۲۳-۷.
- کمالی‌مهاجر، مرضیه و فراهانی، بنفشه (۱۳۹۱). فرهنگ زیست‌محیطی راهکاری جهت توسعه گردشگری پایدار. اولین همایش ملی گردشگری و طبیعت‌گردی ایران زمین.
- لطفی، حیدر و خامه‌چی، محسن (۱۳۹۱). نقش امنیت در توسعه گردشگری زابل. همایش ملی شهرهای مرزی و امنیت، چالش‌ها و رهیافت‌ها، ۲۰-۱.
- لطفی‌فر، مجتبی و غفوری، حسین (۱۳۹۱). نقش امنیت در توسعه گردشگری (موردشناسی: چابهار). اولین همایش ملی توسعه سواحل مکران و اقتدار دریایی جمهوری اسلامی ایران.
- محلاتی، صلاح‌الدین (۱۳۸۰). درآمدی بر جهانگردی. تهران: نشر دانشگاه شهید بهشتی.
- محمد زاده، محمد (۱۳۸۹). سند ملی محیط‌زیست. تهران: سازمان حفاظت از محیط‌زیست.
- مرادیان، محسن (۱۳۹۳). مبانی نظری امنیت ملی. تهران: انتشارات دانشکده علوم و فنون فارابی.
- مصلی‌نژاد، عباس (۱۳۸۷). بررسی جنبه‌های مختلف امنیت زیست‌محیطی با رویکرد مکتب انتقادی. مجله محیط‌شناسی، ۳۴(۴۶)، ۳۴-۲۲.
- ملکی، سعید؛ احمدی، رضا؛ منفرد، سجاد و معتوگی، محمد (۱۳۹۳). بررسی پایداری توسعه زیست‌محیطی با استفاده از آزمون‌های آماری در شهرستان‌های استان مرزی خوزستان. مجله اطلاعات جغرافیایی، ۲۳(۹۰)، ۷۲-۶۱.
- مؤمنی، مهدی و نیک‌بخت، ریحانه (۱۳۹۱). نقش امنیت در توسعه گردشگری و نقش آن در توسعه پایدار مورد مطالعه: روستا شهر ونک. اولین همایش ملی گردشگری و طبیعت‌گردی ایران زمین، همدان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، شرکت هم‌اندیشان محیط‌زیست فردا.
- مؤیدفر، سعیده و تقوایی، مسعود (۱۳۹۴). بررسی رابطه مدیریت بحران و سازمندی فضایی و امنیت در گردشگری مطالعه موردی شهر یزد. مجله برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری، ۴(۱۳)، ۱۴۶-۱۲۰.
- میرحسینی، زینب‌السادات و جهان‌بخش، جهان‌بخش (۱۳۹۵). بررسی تأثیر مؤلفه‌های کالبدی بافت تاریخی بر امنیت محیطی گردشگران. مجله مدیریت شهر، ۲۸(۱۰)، ۸۹-۱۰۴.

- میرزایی، ابراهیم و حیدری، اکبر (۱۳۹۴). هویت قومی و ملی در مطبوعات محلی و تأثیر آن بر امنیت ملی: مطالعه موردی استان‌های ایلام. کردستان و کرمانشاه. *فصلنامه امنیت پژوهی*، ۱۴(۴۹)، ۱۱۵-۱۴۲.
- میرلطفی، محمودرضا؛ علوی‌زاده، امیرمحمد و هدایتی‌امین، خورشید. (۱۳۹۴). بررسی انسجام اجتماعی در حفظ امنیت مرزی با تأکید بر تنوع قومی - مذهبی مطالعه موردی شهرستان زابل. *مجله برنامه‌ریزی منطقه‌ای*، ۵(۱۹)، ۷۰-۵۷.
- میرزائی، رحمت. (۱۳۹۱). رابطه امنیت و توسعه گردشگری روستایی (مطالعه موردی: منطقه مرزی اورامانات استان کرمانشاه). *همایش ملی شهرهای مرزی و امنیت؛ چالش‌ها و رهیافت‌ها، دانشگاه سیستان و بلوچستان*.
- نبوی، عبدالحسین؛ حسین زاده علی، حسین و حسینی، هاجر (۱۳۸۷). بررسی تأثیر پایگاه اجتماعی-اقتصادی و هویت قومی بر اساس امنیت اجتماعی. *فصلنامه دانش انتظامی*، ۱۰(۲)، ۳۸-۹.
- نبوی، عبدالحسین؛ حسین زاده علی، حسین و حسینی، هاجر (۱۳۸۹). بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی. *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۱(۴)، ۹۶-۷۳.
- نعمت‌الهی، مجید؛ امین‌بیدختی، علی‌اکبر؛ بلوچی، حسن و حسین‌زاده، مهدی (۱۳۹۵). تأثیر کیفیت خدمات پلیس بر قصد بازدید دوباره گردشگران با میانجی‌گری تصویر مقصد و احساس امنیت در شهر شیراز. *مجله نظم و امنیت انتظامی*، ۱۰(۱)، ۲۸-۱.
- وثوقی، لیلا و قاسمی، مهدیه (۱۳۹۳). اکوتوریسم و توانمندسازی زنان روستایی مورد مطالعه: روستای شیب‌دراز، جزیره قشم. *مجله زن در توسعه و سیاست*، ۱۲(۴)، ۶۱۰-۵۹۳.
- هزارجریبی، جعفر و نجفی، ملک‌محمد (۱۳۹۱). بررسی جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری در ایران با رویکرد جذب گردشگران خارجی. *مجله جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی*، ۳۳(۳)، ۱۴۶-۱۳۳.
- Alhemoud, A. M., & Armstrong, E. G. (1996). Image of Tourism Attractions in Kuwait. *Journal of Travel Research*, 34 (4), 76-80.
- Amini, S. (2011). The study of effective factors on non-friendly action among Tehran citizens. *Ethic Research Bulletin (the bulletin of Strategic Research Center)*; 1:49-75. (In Persian).
- Ateljevic, I. (2008). Women empowerment through tourism. *Wageningen University*.
- Baker, S., Paddock, J., Smith, A. M., Unsworth, R. K., Cullen-Unsworth, L. C., & Hertler, H. (2015). An ecosystems perspective for food security in the Caribbean: seagrass meadows in the Turks and Caicos Islands. *Ecosystem Services*, 11, 12-21.

- Boratyńska, K., & Huseynov, R. T. (2017). An innovative approach to food security policy in developing countries. *Journal of Innovation & Knowledge*, 2(1), 39-44.
- Boschetti, S. B., & Dstroppiana, D. S. (2006). Estimation of parameters describing morpho-physiological features of Mediterranean rice varieties for modelling purposes. *Rivista Italiana Di Agrometeorologia*, (3), 40-49.
- Butler, R.W. (2002). *Ecotourism-Hasid achieved Maturity or HAS The Bubble Burst Pacific Rim tourism 2000*. New Zealand.
- Costanza, Ro. (2012). The value of the world's ecosystem services and natural capital. *Nature*, 387, 253e260.
- Cró, S., & Martins, A. M. (2017). The importance of security for hostel price premiums: European empirical evidence. *Tourism Management*, 60, 159-165.
- Cruz-Milán, O., Simpson, J. J., Simpson, P. M., & Choi, W. (2016). Reassurance or reason for concern: Security forces as a crisis management strategy. *Tourism Management*, 56, 114-125.
- Falk, M. (2015). A Panel Data Analysis of Foreign Direct Investment in the Hospitality Industry.
- Falkner, R. (2014). Global environmental politics and energy: mapping the research agenda. *Energy Research & Social Science*, 1, 188-197.
- Foster, S. & MacDonald, A. (2014). The 'water security' dialogue: why it needs to be better informed about groundwater. *Hydrogeology Journal*, 22 (7), 1489-1492.
- Germond, B., & Germond-Duret, C. (2016). Ocean governance and maritime security in a peaceful environment: the case of the European Union. *Marine Policy*, 66, 124-131.
- Gohar, A. A., & Cashman, A. (2016). A methodology to assess the impact of climate variability and change on water resources, food security and economic welfare. *Agricultural Systems*, 147, 51-64.
- Haessly, J. (2010). Tourism and a Culture of Peace. In O. Moufakkir, & I. Kelly (Eds.), *Tourism, Progress and Peace*, 1-17.
- Hall, Michael, (2008). *Travel and Tourism in the Third World*, NewYork, Routledge.
- Hassan, M., Afridi, M. K., & Khan, M. I. (2017). Environmental diplomacy in South Asia: Considering the environmental security, conflict and development nexus. *Geoforum*, 82, 127-130.
- Kunwar, R. R. (2016). Tourism Crisis and Disaster Management. *The Gaze: Journal of Tourism and Hospitality*, 7, 1-36.
- Liu, J., qu, H., huang, D., Chen, G., Yue, X., Zhao, X., & Liang, Zh. (2014). The role of social capital in encourage residents' pro-environmental behaviors in community-based ecotourism. *Tourism management*, 41, 190-201.
- MacLaurin, T. L. (2005). Safety and Security in Tourism: Relationships, Management, and Marketing. *Journal of Travel Research*, 43, 433-435.

- Martin, R., Linstädter, A., Frank, K., & Müller, B. (2016). Livelihood security in face of drought—assessing the vulnerability of pastoral households. *Environmental Modelling & Software*, 75, 414-423.
- Mrema, A. A. (2014). Tourism and women empowerment in Monduli District, Arusha-Tanzania. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 4(2), 1-14.
- Nisthar, S., Vijayakumar, S., & Nufile, A. A. M. (2017). Peace and tourism: an analysis of bidirectional relationship.
- Ozdemir, B., & Seyitoglu, F. (2017). A conceptual study of gastronomical quests of tourists: authenticity or safety and comfort? *Tourism management perspectives*, 23, 1-7.
- Rahmania, M., & Zarandib, M. M. (2015). Determine the environmental factors influencing Increase security in residential design. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 201, 234-242.
- Ramchurjee, N., & Paktin, W. (2011). Tourism” a Vehicle for Women’s Empowerment: Prospect and Challenges.
- Rao, F., Spoor, M., Ma, X., & Shi, X. (2017). Perceived land tenure security in rural Xinjiang, China: The role of official land documents and trust. *China Economic Review*.
- Sarkar, S. K., & George, B. P. (2010). Peace through Alternative Tourism: Case Studies from Bengal, India. *The Journal of Tourism and Peace Research*, 1(1), 27-41.
- Satani, K. (2004). Peace through Tourism, How Can Tourism Lead to Peace. United Kingdom: University of Bradford, dissertation, mimeo.
- Sharpley, R. (2002). Tourism: A Vehicle for Development? In R. sharpely, & D. J. Teifer (Eds.), *Tourism and Development: Concepts and Issues*. Clevedon: Channel View Publications.
- Simpson, J. J., Simpson, P. M., & Cruz-Milán, O. (2016). Attitude towards immigrants and security: Effects on destination-loyal tourists. *Tourism Management*, 57, 373-386.
- Sonmez, Sevil, F. (1998). Tourism, Terrorism, and Political Instability. *Annals of Tourism Research*, 25(2), 416-456.
- Steiner, Ch. (2006). *Social distance, Security Threats and Tourism Volatility*. University of Mainz Germany.
- Upadhayaya, P. K., Müller-Böker, U., & Sharma, S. R. (2011). Tourism amidst armed conflict: Consequences, copings, and creativity for peace-building through tourism in Nepal. *The Journal of Tourism and Peace Research*, 1(2), 22-40.
- Van der hoek, K.-W., & Dhuyvetter, S. (2010). Foreword. In O. Moufakkir, & I. Kelly (Eds.), *Tourism, Progress and Peace* (p. xiv).Chitsaz MJ. (2010). An introduction into Iranian social ethic: the significance of social ethic study.

Research Bulletin (the bulletin of Strategic Research Center); 48:149-165. (In Persian).

- Villa, V., Reniers, G. L., Paltrinieri, N., & Cozzani, V. (2017). Development of an economic model for the allocation of preventive security measures against environmental and ecological terrorism in chemical facilities. *Process Safety and Environmental Protection*, 109, 311-339.
- YuShan Wang. (2009). The impact of crisis events and macroeconomic activity on Taiwan's international inbound tourism demand. *Tourism Management*, (30), 75-82.
- Zhang, X., Wang, D., Hao, H., Zhang, F., & Hu, Y. (2017). Effects of Land Use/Cover Changes and Urban Forest Configuration on Urban Heat Islands in a Loess Hilly Region: Case Study Based on Yan'an City, China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(8), 840.